

MONTECARGO

AD Podgorica JSC

Broj: 8152

Podgorica, 29.10.2021. godine

IZJAVA ODGOVORNOG LICA

- Finansijski izvještaj je sačinjen u skladu sa odgovarajućim računovodstvenim standardima i daje istinit i pravilan prikaz sredstava, obaveza, finansijskog stanja i gubitka emitenta.
- Izvještaj o upravljanju sadrži objektivan i pravilan prikaz razvoja i poslovanja, kao i statusa emitenta sa opisom rizika i problema u poslovanju.

IZVRŠNI DIREKTOR

Vladimir Božović



AD Montecargo JSC Podgorica

Crna Gora – 81000 Podgorica, Trg Golootočkih žrtava 13

Tel: + 382 20 441 315; Fax: + 382 20 601 525; E-mail: racunovodstvo@montecargo.me

ŽR CKB: 510-29751-27; PIB: 02758628; PDV-30/31-08863-0

www.montecargo.me

Akcionarsko društvo "MONTECARGO" Podgorica
Broj 8152
Podgorica, 29. 10 2021 god.

IZVJEŠTAJ O UPRAVLJANJU ZA PERIOD I-IX/ 2021. GODINE

Podgorica, oktobar 2021. godine

MONTECARGO

AD Podgorica JSC

Sadržaj:

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI	3
1.1. Organizaciona šema Akcionarskog društva "MONTECARGO" Podgorica	4
2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA.....	5
3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	10
4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ.....	11
5. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE RIZIKOM.....	13
5.1. Ciljevi i metode upravljanja finansijskim rizikom	15

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI

AD „MONTECARGO“ (u daljem tekstu: Društvo) je osnovano u junu 2009. godine u postupku restrukturiranja Željeznice Crne Gore AD.

Osnovna djelatnost Društva je pružanje usluga prevoza različitih vrsta robe za potrebe korisnika iz Crne Gore i država u okruženju, kao i sporedne djelatnosti utvrđene Statutom Društva. Društvo dominantno formira prihode realizacijom usluga prevoza robe na prugama Crne Gore.

Privreda Crne Gore pritisnuta ekonomskom krizom sporo se oporavlja. Lokalni prevoz posljednjih nekoliko godina je ispod 1 % ukupnog obima prevoza. Društvo nema mogućnosti da samostalno nastupa na tržištu željezničkih usluga. Zato se moraju graditi kvalitativno novi partnerski odnosi sa susjednim željezničkim prevoznicima i kompanijama koje se bave pretovarnim i skladišnim uslugama u Luci Bar: AD Luka Bar i Kontejnerski terminal i generalni tereti (u daljem tekstu KTGT). Zajednički komercijalni nastup na tržištu transportnih usluga je neophodan, ali je on opterećen inertnošću i nedefinisanim parametrima na osnovu kojih bi se utvrdila raspodjela ukupnog transportnog prihoda.

Drumski saobraćaj je konkurentniji, uglavnom zbog visoke elastičnosti prevoza, zasnovane na gustini saobraćajne mreže i većim komercijalnim brzinama. Konkurentsku prednost drumskog saobraćaja omogućava sve bolja i kvalitetnija putna infrastruktura i niže učešće fiksnih troškova u cijeni koštanja transportne usluge. Prethodno navedeno je dovelo do konstantnog pada konkurentnosti željeznice u posljednje dvije decenije, naročito u dijelu visoko tarifirajućih vrsta roba. Društvo uglavnom prevozi robe za koje drumski saobraćaj nije zainteresovan i koje drumski saobraćaj ne može da prevozi zbog njihove masovnosti i robe kompanija koje imaju industrijske kolosjake.

Kada treba uključiti nove vrste roba u predmet prevoza željeznicom, Društvo uz saglasnost organa upravljanja, odnosno u skladu sa usvojenom tarifskom i komercijalnom politikom, nekada samo, a nekada zajedno sa jednim ili više poslovnih partnera (Srbija Kargo, Željeznice Albanije, Luka Bar...) odobrava komercijalne povlastice. Primjera radi, uz punu partnersku saglasnost, izvršena je korekcija cijene prevoza žitarica u izvozu preko Luke Bar, u cilju utvrđivanja konkurentne cijene u odnosu na riječni transport Dunavom, odnosno željeznički za Rijeku i Kopar. Postignut je dogovor da se na sličan način nastupa kod ugovaranja prevoza svih novih vrsta robe.

Analiza tržišta dovodi do zaključka da tržište transportnih usluga karakterišu dinamične promjene na strani tražnje, prije svega u vezi sa zahtjevima povećanja kvaliteta usluga, pri čemu brzina, tačnost, urednost i učestalost prevoza, predstavljaju osnovne odrednice transportne tražnje. Dinamično se mijenja struktura i karakteristike robe za prevoz, a konkurencija, u prvom redu drumski prevoznici, imaju vrlo visok nivo prilagodljivosti prevoza robe uslovima koje zahtijeva tržište (prevoz „od vrata do vrata“).

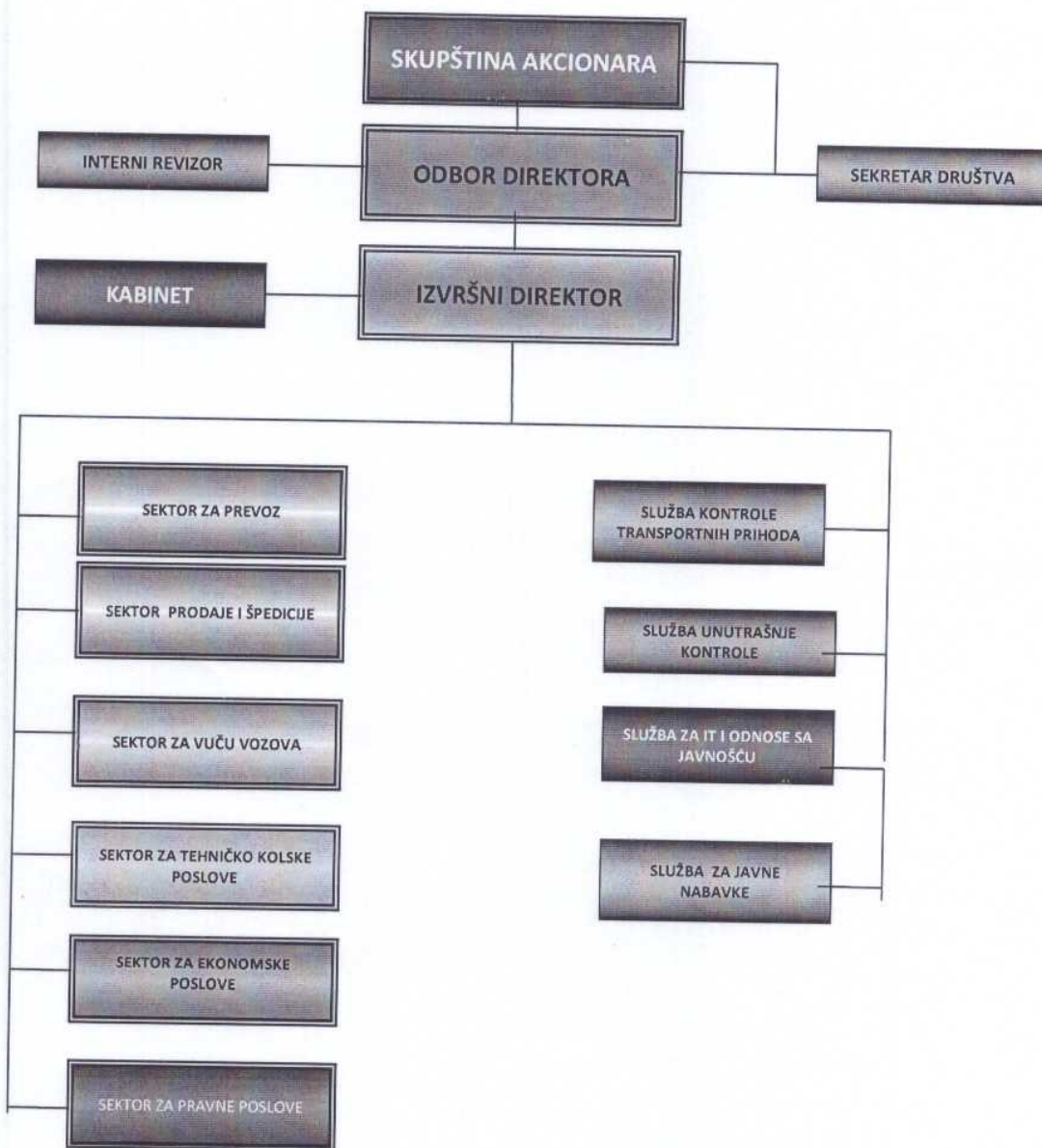
U postojećim okolnostima decentralizovanog privređivanja, stalnih promjena u količinama i strukturi robe za prevoz, povećanju broja subjekata koji odlučuju o transportima, izuzetnog jačanja konkurencije drumskog saobraćaja, osnovna preokupacija menadžmenta u Društvu odnosiće se na saradnju sa Srbija Kargo i Albanskim željeznicama u cilju poboljšanja kvaliteta usluge, dalje istraživanje tržišta i iznalaženju potencijalne robe koja gravitira prugama Crne Gore, kao i aktivnostima vezanim za rješavanje različitih komercijalnih, operativnih i drugih problema vezanih za realizaciju prevoza robe.

MONTECARGO

AD Podgorica JSC

1.1. Organizaciona šema Akcionarskog društva "MONTECARGO" Podgorica

MONTECARGO



2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

Finansijska analiza se bavi istraživanjem i kvantifikacijom funkcionalnih odnosa koji postoje između bilansnih pozicija, stanja i uspjeha, sa ciljem da se omogući vjerodostojna ocjena finansijskog položaja i profitabilnosti preduzeća, kao i da se procijene buduće performanse. Instrumenti finansijske analize su skup metoda, tehnika, procedura i postupaka koji služe za otkrivanje, pokazivanje i interpretaciju informacija o stanju i uspjehu preduzeća. Instrumenti finansijske analize se dijele na:

1. Opštu analizu finansijskih izvještaja;
2. **Racio analizu finansijskih izvještaja;**
3. Analizu neto obrtnog kapitala;
4. Analizu novčanih tokova.

Bilans uspjeha za period od 1. januara do 30. septembra 2021. godine

	2021	2020
1. Prihodi od prodaje - neto prihod	3.638.161	4.373.116
2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje		
3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe		
4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	744.700	157.538
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	425.612	129.594
b) Ostali prihodi iz poslovanja	319.088	27.944
c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine		
5. Troškovi poslovanja (209+210)	2.451.112	2.927.782
a) Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	547.642	808.179
b) Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	1.903.470	2.119.603
6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	2.770.073	2.645.267
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi		
b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)		
1/ Troškovi poreza		
2/ Troškovi doprinosa za penzije		
3/ Troškovi doprinosa		
7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)		
a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)		
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)		
8. Ostali rashodi iz poslovanja	293.308	17.140
I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	-1.131.632	-1.059.535
9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)		
a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		
b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica		
c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica		
10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne raz. i efekti ugovor. zaštite) (227 do 229)	1.201	532
a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica		

MONTECARGO

AD Podgorica JSC

b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica		
c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	1.201	532
11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)		
a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica		
b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica		
c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica		
12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)		
a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtne imovine		
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtne imovine		
13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	22924	17053
a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima		
c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	22.924	17.053
II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	-21.723	-16.521
III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	-1.153.355	-1.076.056
IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno		
V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	-1.153.355	-1.076.056
14. Poreski rashod perioda (246+247)		
1. Tekući porez na dobit		
2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda		
15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	-1.153.355	-1.076.056
VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)		
1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava		
2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja		
3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala		
4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova def. naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa def. planovima penz. naknada		
5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva		
6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje		
7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine		
8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka		
VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/		
VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)		

MONTECARGO

AD Podgorica JSC

IX. NETO SVEBUHVATNI REZULTAT (248+259)		
X. ZARADA PO AKCIJI	-1.153.533	-1.076.056
1. Osnovna zarada po akciji		
2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji		
XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA		
XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBJEĐUJU KONTROLU		

Bilans stanja na dan 30. septembar 2021. godine

	2021	2020
AKTIVA		
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL		
B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	15.607.821	16.527.896
I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	14.595	5.928
1. Ulaganja u razvoj		
2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	14.595	5.928
3. Goodwill		
4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi		
II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	15.248.447	16.209.046
1. Zemljište i objekti	331.207	332.980
2. Postrojenja i oprema	14.385.203	15.783.134
3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	4.927	4.482
3.1. Investicione nekretnine		
3.2. Biološka sredstva		
3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	4.927	4.482
4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	527.110	88.450
III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	344.779	312.922
1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		
2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima		
3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)		
4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)		
5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća		
6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)		
7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	344.779	312.922
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA		
D. OBRTNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	2.881.954	2.802.415
I. ZALIHE (027 do 030)	309.250	276.258
1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	309.250	276.258
2. Nedovršena proizvodnja		
3. Gotovi proizvodi i roba		
4. Dati avansi		

MONTECARGO

AD Podgorica JSC

II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)		
1. Potraživanja od kupaca	2.473.230	2.461.013
2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	1.948.139	1.890.398
3. Potraživanja od ostalih povezanih lica		
4. Ostala potraživanja (036+037+038)	59.168	46.288
4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	465.923	524.327
4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	85.123	247.968
4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	380.800	276.359
III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)		
1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju		
2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli		
3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani		
IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI		
V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	99.474	65.144
E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA		
F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	25.374	10.218
PASIVA	18.515.149	19.340.529
A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)		
I. OSNOVNI KAPITAL	10.604.556	12.514.936
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	17.463.668	17.463.668
III. EMISIONA PREMIJA		
IV. REZERVE (106+107+108+109-110)		
1. Zakonske rezerve	1.636.483	1.757.888
2. Statutarne rezerve	106.338	106.338
3. Druge rezerve		
4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci po osn. fin. sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	1.530.145	1.651.550
5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osn. fin. sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata		
VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)		
1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	-8.495.595	-6.706.620
2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	356.659	235.253
3. Gubitak ranijih godina		
4. Gubitak tekuće godine	7.698.899	5.865.817
VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	1.153.355	1.076.056
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)		
I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)		
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	156.225	154.948
2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	156.225	154.948
3. Ostala dugoročna rezervisanja		
II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)		
1. Dugoročni krediti	181.519	852.267
2. Ostale dugoročne obaveze	171.292	837.918
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	10.227	14.349
D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMJENE DONACIJE	1.081.431	1.089.581

MONTECARGO

AD Podgorica JSC

E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)		
I KRATKOROČNA REZERVISANJA	6.433.237	4.694.775
II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	174.193	156.466
1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	6.259.044	4.538.309
2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	170.530	148.282
3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	119.030	120.251
4. Obaveze prema dobavljačima	1.647.705	1.272.222
5. Obaveze po menicama		
6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima		
7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	2.235.871	1.487.820
8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	2.085.908	1.509.734
8.1. Ostale obaveze iz poslovanja		
8.2. Ostale kratkoročne obaveze	2.071.469	1.496.065
8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	14.439	13.669
8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit		
8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno		
F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	58.181	34.022
G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	18.515.149	19.340.529

Racio pokazatelji

Racio analiza predstavlja osnovni instrument za procjenu finasijske pozicije i potencijala preduzeća. Stavljanjem u odnos logički povezanih cjelina iz finasijskih izvještaja (Bilans stanja i Bilans uspjeha), dolazi se do rezultata uspostavljenih relacija koji za cilj imaju ocjenu stanja i aktivnosti preduzeća.

POKAZATELJI	2021	2020
<i>Ekonomičnost ukupnog poslovanja</i>	0,79	0,81
<i>Ekonomičnost redovnog poslovanja</i>	0,84	0,81
<i>Koeficijent tekuće likvidnosti</i>	0,46	0,62
<i>Koeficijent trenutne likvidnosti</i>	0,02	0,01
<i>Koeficijent ubrzane likvidnosti</i>	0,41	0,56
<i>Koeficijent finasijske stabilnosti</i>	1,45	1,24
<i>Koeficijent zaduženosti</i>	0,37	0,29
<i>Koeficijent finasijskog leveridža</i>	0,64	0,46
<i>Faktor zaduženosti</i>	3,00	2,42
EBIT	-1.130.431,00 €	-1.059.003,00 €
EBITDA	773.039,00 €	1.060.600,00 €

3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Integracijom sistema menadžmenta kvalitetom, bezbjednošću i zdravljem na radu, zaštite životnom sredinom i bezbjednošću informacija AD "MONTECARGO" se osposbljava da u kontinuitetu identifikuje sve aspekte svoga poslovanja koji su u vezi sa životnom sredinom i sprovodi njihovo vrednovanje prema uticaju koji imaju, ili mogu imati na životnu sredinu. Postupak identifikacije aspekata životne sredine i vrednovanja njihovog uticaja obezbjeđuje definisanje svih aktivnosti u Društvu koje mogu imati pozitivan ili negativan uticaj na životnu sredinu.

Način identifikacije aspekata životne sredine i vrednovanja njihovog uticaja propisan je procedurom *Aspekti životne sredine*. Kao rezultat primjene navedene procedure nastaju liste aspekata životne sredine Društva, koji su rangirani prema značaju uticaja koji imaju ili mogu imati na životnu sredinu.

Predstavnik rukovodstva je odgovoran da, prilikom svake promjene u Društvu i njegovom okruženju (identifikovane kroz preispitivanje od strane rukovodstva, kroz interne ili eksterne provjere, ili na neki drugi način, koja može da ima uticaj na zaštitu životne sredine-novi zakonski i drugi zahtjevi, nove tehnologije, novi proizvodi, novi objekti, novi zahtjevi zainteresovanih strana, nove sirovine, itd.), obezbijedi identifikaciju i vrednovanje novih aspekata životne sredine, kao i preispitivanje međusobnog uticaja sa već identifikovanim aspektima u organizaciji Društva.

Tokom identifikacije i vrednovanja aspekata životne sredine u AD "MONTECARGO" razmatraju se njihovi uticaji koji proističu ili mogu proisteći iz:

- normalnih radnih uslova,
- uslova koji odstupaju od normalnih radnih uslova,
- udesu ili situacija koje mogu da prerastu u udes,
- prošlih, tekućih i planiranih aktivnosti.

Aspekti za koje se na osnovu procedure *Aspekti životne sredine* utvrdi da imaju značajan uticaj na životnu sredinu, a na koje Društvo može da utiče neposredno ili posredno, predstavljaju prioritete na osnovu kojih se vrši definisanje strategije djelovanja, uspostavljanje opštih i posebnih ciljeva i programa za njihovo ostvarenje.

Društvo vodi i održava ažurne liste značajnih aspekata životne sredine kako bi se obezbjedilo da integrisani menadžment system pokriva sve oblasti stvarnih ili potencijalnih opasnosti sa aspekta očuvanja životne sredine.

Tokom identifikacije i vrednovanja aspekata životne sredine Društvo razmatra sljedeće opšte grupe aspekata:

- emisije u vazduh,
- ispuštanja u vodotokove,
- zagađivanje zemljišta,
- korišćenje sirovina i drugih prirodnih resursa,
- korišćenje energije,
- emitovanje energije (toplota, buka, radijacija, vibracije, itd.),
- otpadni materijali nusproizvodi,
- fizičke karakteristike (veličina, oblik, boja, izgled, itd.).

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Ciljevi poslovne politike u 2021. godini su:

- strateški cilj Društva je da obezbjedi pouzdan, bezbjedan i ekonomski povoljan prevoz korisnicima, uz što efikasnije korišćenje sredstava i što niže troškove, uz očekivano povećanje obima prevoza,
- obezbjeđenje konkurentne cijene prevoza na transportnom tržištu,
- obezbjediti organizaciju korišćenja kapaciteta (strukturu i veličinu) i prilagodi strukturu tražnji usluga,
- biti tržišno konkurentan, znači dati tržištu prevoznu uslugu odgovarajućeg kvaliteta po prihvatljivoj cijeni, jer korisnika ne interesuje koliko željeznicu usluga košta,
- pronaći put koji garantuje maksimalnu bezbjednost i kvalitet usluge i obezbjedjuje "pokrivanje" troškova iz sopstvenih prihoda,
- iskoristiti konkurentne prednosti željeznice kao vida prevoza na određenim segmentima transportnog tržišta i njenu perspektivu u saobraćajnom sistemu,
- u proizvodnom i tehničko-tehnološkom smislu u narednom periodu, treba nastojati da se od Željezničke infrastrukture Crne Gore obezbijedi povećanje brzine vozova što bliže projektovanim, povećanje bruto mase vozova i bolja organizacija saobraćaja u toku rekonstrukcije pruga (izvođenje remonta na gornjem i donjem stroju),
- odnosi našeg Društva, Željezničkog prevoza Crne Gore AD Podgorica, Željezničke infrastrukture Crne Gore AD Podgorica i AD "Održavanje željezničkih voznih sredstava" Podgorica moraju počivati na tržišnim principima i biti jasno ugovorno definisani sa nadležnostima i odgovornostima koje što više uvažavaju pozitivna iskustva evropskih željeznica,
- obezbjediti uslove borbe za svoje mjesto na željezničkom transportnom tržištu sa konkurencijom – privatnim operaterima,
- obezbjeđenje uslova za realizaciju investicionih zahtjeva,
- nuđenje novih servisa,
- permanentna racionalizacija trošenja po svim segmentima Društva,
- primjena i implementacija svih međunarodnih standarda i propisa u svim relevantnim oblastima,
- edukacija kadrova u skladu sa tehnološko tehničkim djelatnostima,
- obezbjediti sve radne i socijalne uslove za rad zaposlenih,
- preduzimanje mjera za ublažavanje uticaja krize nastale pandemijom KOVID
- sačuvati zdravlje zaposlenih u uslovima KOVID pandemije i
- poboljšanje životnog standarda zaposlenih.

Realizacija i način ostvarivanja postavljenih ciljeva, je veoma složen proces, jer se radi o sistemu koji u najvećoj mjeri funkcioniše u zavisnosti od uslova iz okruženja (nivoa i dinamike privrednih aktivnosti u zemlji i okruženju). Takođe u 2020.godini imamo novu ekonomsku krizu izazvanu pandemijom KOVID-a, koja je veoma specifična, uopšte nije pregledna, tako da je veoma teško kazati koji su sve poslovni potezi pravi.

Ova kriza za posledicu ima pad tražnje prouzrokovane ograničenjem kretanja ljudi i robe, i dalji tok i pad tražnje je neizvjestan. Nije zabilježeno u novijoj ekonomskoj istoriji, od vremena kriza izazvanih svetskim ratovima, da je čitav svijet bio pogođen ovakvim talasom neizvjesnosti za

budućnost ekonomije. Ekonomski eksperti sa druge strane nemaju iskustva sa ovakvim krizama, samim tim kao dio svega toga prilagođavamo se kako bi sa najmanjim posledicama prošli i realizovali svoje poslovne ciljeve.

Društvo će nastojati da u poslovnoj 2021. godini zadovolji potrebe privrednih subjekata i korisnika usluga za prevozom robe, trudeći se da na suženom i probirljivom transportnom tržištu ostvari planirane ciljeve svoje poslovne politike i uz prisustvo konkurencije na željezničkom transportnom tržištu.

Rezultati analize transportnog tržišta i podataka dobijenih od korisnika prevoza, ukazuju na mogućnost porasta obima prevoza robe u narednoj godini. Povećanje obima prevoza robe, dodatno će motivisati menadžment Društva da obezbijedi optimalnu ispravnost vozniha sredstava, kako bi Društvo na adekvatan način realizovalo planirane poslovne aktivnosti. Kod planiranja obima prevoza robe za 2021. godinu, kvantifikovani su i dodatni uticaji, prepoznati kao nastavak negativnih trendova iz ranijeg perioda i to: pad komercijalnih brzina duž cijele pruge Bar - Bijelo Polje - Beograd; poremećaj saobraćaja vozova usljed remonta pruga, kao i povećanje konkurentnosti na transportnom tržištu. Na osnovu sveobuhvatne analize tržišta i konkurencije, ocjene negativnih uticaja na odvijanje željezničkog robnog saobraćaja, kao i stanja transportnih kapaciteta, tokom poslovne 2021. godine očekuje se povećanje obima prevoza roba za 14 % u odnosu na projektovano izvršenje u 2020. godini, što će rezultirati iskazivanjem pozitivnog rezultata u poslovanju (dobiti) u iznosu od 20.000,00 eura.

Realizovanje projektovanog obima prevoza podrazumijeva neodložna ulaganja u održavanje, revitalizaciju i modernizaciju vozniha kapaciteta. Programi njihovog održavanja i revitalizacije zasnovani su na rigoroznoj proceduri izbora prioriteta ulaganja, kako bi se u što kraćem roku došlo do očekivanih efekata.

Vučna sredstva koja saobraćaju, u pogledu tehničke ispravnosti nalaze su u zadovoljavajućem stanju i ima ih dovoljno za obavljanje planiranih poslova vuče vozova.

U poslovnoj 2021. godini neophodno je izvršiti investicionu opravku na jednoj elektro lokomotivi serije 461, čija je vrijednost opravke 300.000,00 eura.

Takođe, potrebno je izvršiti redovnu opravku na 50 teretnih vagona raznih serija, kako bi se mogle podmiriti potrebe prevoza u poslovnoj 2021. godini. Za ove namjene potrebna su ulaganja od 270.000,00 eura.

5. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE RIZIKOM

Sistem upravljanja rizicima je proces kojim organizacije metodološki vode računa o rizicima povezanim s njihovim aktivnostima radi postizanja kontinuirane dobiti, kako unutar svake aktivnosti, tako i u cjelokupnom portfoliju aktivnosti. Upravljanje rizicima je proces za identifikaciju, procjenu, upravljanje i kontrolu potencijalnih događaja ili situacija u svrhu razumnog uvjeravanja koje se odnosi na ostvarivanje ciljeva organizacije.

Cilj sistema upravljanja rizicima u preduzećima je stvaranje vrijednosti i smanjenje posledica rizika.

Identifikacija rizika je proces kojim se identifikuju i dokumentuju potencijalni rizici. To zahtijeva temeljno poznavanje organizacije preduzeća, tržišta na kojem ono posluje, pravnog, društvenog, političkog i kulturnog okruženja u kojem egzistira, kao i zdravo razumijevanje njegovih strateških i operativnih ciljeva, opasnosti i prijetnji povezanih sa postizanjem tih ciljeva.

Da bi se rizici prepoznali i da bi se pripremlilo iznalaženje odluka, potrebne su odgovarajuće strukture i metode identifikovanja rizika.

Sistem upravljanja rizicima obuhvata:

- 1) strategiju i politike za upravljanje rizicima, kao i procedure za identifikovanje i mjerenje, tj. procjenu rizika,
- 2) odgovarajuću organizacionu strukturu,
- 3) efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je društvo izloženo,
- 4) adekvatan sistem unutrašnjih kontrola,
- 5) odgovarajući informacioni sistem.

U sljedećoj tabeli date su glavni rizici koji predstavljaju prijetnju Društvu svrstani po kategorijama.

<i>Kategorija rizika</i>	<i>Opis</i>
Strateški	<p><i>Ima uticaj na strateške ciljeve organizacije.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Osposobljavanje željezničke infrastrukture na području Crne Gore za nesmetano odvijanje željezničkog saobraćaja.</i> - <i>Osposobljavanje željezničke infrastrukture kod susjednih željezničkih uprava kuda gravitiraju tokovi robe – prvenstveno na području Republike Srbije i Republike Albanije.</i> - <i>Stvaranje što povoljnijih uslova za realizaciju lučkih usluga u Luci Bar, odnosno kod Port of Adria.</i> - <i>Izvršiti restrukturalne promjene koje će doprinijeti postizanju osnovnog cilja – da poslove tekućeg održavanja vrši vlasnik voznih sredstava.</i> - <i>Formiranje organizacionih i tehnoloških uslova za realizaciju tekućeg održavanja voznih sredstava kod prevoznika, kako u robnom tako i u putničkom željezničkom saobraćaju.</i>
Operativni	<p><i>Ima uticaj na operativne ciljeve organizacije.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Zastarjelost voznih sredstava (lokomotiva i teretnih vagona).</i> - <i>Nepovoljna starosna struktura izvršilaca na poslovima operative.</i> - <i>Nedovoljna prilagođenost postojeće organizacije rada novonastalim tržišnim uslovima.</i>
Reputacioni	<p><i>Utiče na reputaciju i imidž organizacije u javnosti.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Poistovjeđivanje u široj javnosti naše kompanije sa ostalim željezničkim društvima u Crnoj Gori, koja nažalost u višegodišnjem periodu iskazuju zabrinjavajući stepen neefikasnosti.</i>
Regulatorni	<p><i>Rizik od neusklađenosti sa pozitivnim propisima teritorije na kojoj organizacija posluje.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Nepostojanje internih procedura u svim segmentima kompanije, zasnovanih na inoviranoj organizacionoj formi.</i>
Finansijski	<p><i>Utiče na finansijske resurse organizacije.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kroz veći rast transportnih prihoda obezbjediti uslove za dinamičnije izvršenje plana investicionih opravki voznih sredstava i doškolovanje operativnog kadra.</i> - <i>Kroz pojačanu naplatu potraživanja obezbjediti sredstva za pravovremeno izmirenje tekućih obaveza u poslovanju.</i> - <i>U sudskim postupcima koji se vode protiv naše kompanije, maksimalno zaštititi sopstveni poslovni interes kako bi izbjegli ugrožavanje tekuće likvidnosti kompanije i dodatna troškovna opterećenja.</i>

5.1. Ciljevi i metode upravljanja finansijskim rizikom

Ciljevi upravljanja rizikom su:

- da Društvo može da preživi gubitke i posle toga da ostvari rast,
- da efikasno posluje u rizičnom okruženju,
- da usklađuje poslovanje sa zakonskim propisima.

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima kao što su: tržišni rizik (koji se javlja kao devizni rizik i rizik od promjene kamatnih stopa), rizik likvidnosti, kreditni rizik. Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

U svom poslovanju Društvo je izloženo tržišnim rizicima. Riječ je o rizicima gubitaka koji mogu nastati zbog nepovoljnog kretanja faktora tržišnog rizika, odnosno kamatnih stopa i deviznog kursa. Zadatak upravljanja tržišnim rizicima jeste da se upravlja i kontroliše izloženost tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih pokazatelja, uz optimizaciju prinosa Društva.

Društvo svoje poslovanje obavlja u evrima, koji su funkcionalna valuta u Crnoj Gori, te prema tome nije izloženo deviznom riziku.

Društvo je izloženo riziku promjene kamatnih stopa na sredstvima i obavezama kod kojih je kamatna stopa varijabilna. Ovaj rizik zavisi od finansijskog tržišta i Društvo nema na raspolaganju instrumente kojima bi ublažilo njegov uticaj.

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, potraživanja od pravnih i fizičkih lica, uključujući neizmirena potraživanja i preuzete obaveze. U cilju obezbjeđivanja naplate potraživanja, Društvo primjenjuje mehanizme predviđene poslovnom politikom.

Likvidnost je sposobnost preduzeća da izmiri svoje obaveze u rokovima dospijeća. Društvo upravlja rizikom likvidnosti na način da kontinuirano prati likvidnost kako bi obezbijedilo dovoljno gotovine za potrebe poslovanja.

IZVRŠNI DIREKTOR

Vladimir Božović

